

Grunnlaget for gode produksjonsresultat og god jurhelse blir lagt i tørrperioden

Forfatter

Hege Gonsholt, Topp Team Fôring Geit

Helga Kvamsås, Topp Team Fôring Geit

Liv Sølverød, TINE Rådgiving

Sammendrag

Gode rutiner ved avsining og rett fôring i tørrperioden er lønnsomt i neste laktasjon. Ta speneprøver av geiter med høge celletall og sinbehandle eller utrangér dyr med smittsomme mastittbakterier. Fôrstyrken i tørrperioden er særlig viktig.

Publisert

2012

Referanse

Sau og Geit nr. 4/2012

Utskriftsdato

28.11.2022 www.fag.nsg.no

Grunnlaget for gode produksjonsresultat og god jurhelse blir lagt i tørrperioden

Gode rutiner ved avsinning og rett føring i tørrperioden er lønnsomt i neste laktasjon. Ta speneprøver av geiter med høye celletall og sinbehandle eller utrangér dyr med smittsomme mastittbakterier. Førstyrken i tørrperioden er særlig viktig.

Hvor mye kroppsreserver geitene klarer å bygge opp før kjeing vil påvirke både ytelse, fettprosent og nivå av frie fettsyrer i mjølka i ny laktasjon.

Kontroll av jurhelse

Siste uttak av mjølkeprøver i Geitkontrollen bør tas om lag én måned før planlagt avsinning. Alle geiter med celletall over 1 mill. ved dette uttaket bør følges opp med speneprøver. I tillegg anbefales speneprøver

Tabell 1. Forslag til mjølkingsopplegg ved avsinning av geiter med ulik laktasjonslengde og dagsavrått.

Dag i avsinning	Avsinning ved naturlig laktasjonsslutt (10. laktasjonsmåned)	Avsinning før naturlig laktasjonsslutt (8.-9. laktasjonsmåned)	
		Dagsavrått	
		Over 2,5 kg	Under 2,5 kg
Dag 1	Mjølkes én gang → stopp	Mjølkes én gang	Mjølkes én gang
Dag 2		Mjølkes én gang	Mjølkes én gang
Dag 3			
Dag 4		Mjølkes én gang	Mjølkes én gang → stopp
Dag 5			
Dag 6		Mjølkes én gang → stopp	

av alle med geometrisk middel celletall over 1 mill.

Nettsiden <http://medlem.tine.no> viser celletall og geometriske middel under menyvalget *Min Buskap*

Geit/Veiedata mjølk. Prøveesker og veiledning for uttak av speneprøver fås hos rådgiver, veterinær eller ved henvendelse direkte til TINE Mastittlaboratoriet Molde.

Sinbehandling eller utrangering

Sinbehandle eller utrangér geiter som er infisert med *Staph. aureus*, *Str. dysgalactiae* og *Str. agalactiae*. Geiter uten synlige forandringer i mjølk eller endringer i jur må alltid sinbehandles med penicillin. Sinbehandle geiter følges opp med ny speneprøve ca. ei uke etter kjeing. De som fortsatt har infeksjon anbefales utrangert.

Rask avsinning

En rask og effektiv avsinning er viktig for å sikre god jurhelse. En bør maksimalt bruke 5-6 dager på å sine av geitene. Reduser eller ta bort kraftfôret og bruk grovfôr/beite av middels kvalitet ved starten av avsinninga.

Forslag til mjølkingsopplegg, avhengig av når i laktasjonen geitene skal sines av, er vist i *Tabell 1*. Geiter

Ta speneprøver av geiter med høye celletall i god tid før avsinning.

Med kraftfôrautomat kan en enkelt differensiere fôrstyrken i tørrperioden til geiter i godt og dårlig hold.

som har mjølket opp mot 10 måneder kan avsines brått. Ved avsining vesentlig tidligere i laktasjonen kan en mjølke annethvert mål to ganger, deretter ett mål annenhver dag én eller to ganger.

Geitene skal ha mineralblanding og rikelig tilgang til vann. Kontrollér alltid juret daglig den første tida etter avsining.

To viktige mål for fôring i tørrperioden

Første uka etter avsining må fôrstyrken være lav (vedlikehold) for at geitene skal avslutte mjølkeproduksjonen og unngå jurhelseproblem. Etter dette har fôring i tørrperioden to viktige mål; 1) å dekke næringsbehovet til fosterproduksjon og 2) å bygge opp kroppsreserver.

Ei geit vil vanligvis mobilisere 3-6 kg kropps fett i perioden etter kjeing. En stor del av fett er omdannet til mjølkefett med langkjeda fettsyrer. Dette er svært stabilt mot spalting til frie fettsyrer. Desto større fettreserver ei geit har ved kjeing, desto mer og lengre kan ho mobilisere dette fett, noe som vil være gunstig både for mjølkeytelsen, fettinnholdet og reduserer risikoen for høgt innhold av frie fettsyrer.

Ved holdvurdering kjenner en over ryggvirvler og tverrutvekster som vist på bildet og vurderer mengde avleira fett. Ved holdpoeng 3,5 er ryggvirvlene mjuke og avrunda, tverrutvekstene har tydelig fettlag.

Norges største og beste utvalg av dyrehengere

Jyfa dyrehenger for traktor

Bateson traktorhenger, leveres i en og to etg.

Bateson Bil-Sau-Varehenger

Bateson Billhenger til sau/ gris/ storfe og hest

MYHRES maskinomsetning AS

3158 Andebu - Tlf 33 44 00 76

www.myhresmaskin.no

Legg opp fôringa etter hold, lengden på tørrperioden og kvaliteten på grovfôret

Holdvurdering er et viktig hjelpemiddel for å anslå geitenes fettreserver. Anbefalt holdpoeng ved kjeing er 3,5, (se bilde).

Kraftfôrautomater gir de klart beste mulighetene for differensiert fôrstyrke til enkeltdyr eller grupper av geiter for å oppnå jevnt godt hold på alle ved kjeing.

De siste ukene av drektigheten krever fosterproduksjon mye av geitas næringsopptak. Fettoppbygging må derfor i hovedsak skje før de siste to til tre ukene av drektighetstida. Dersom tørrperioden skal være 8 uker, kan det være nødvendig å starte holdoppbygging i siste del av laktasjonen for at geitene skal klare å bygge opp tilstrekkelige fettreserver før ny kjeing.

Hege Gonsholt, Topp Team Fôring Geit, Helga Kvamsås, Topp Team Fôring Geit og Liv Sølverød, TINE Rådgiving, TINE Mastittlaboratoriet i Molde/Veterinær Helsetjenesten for Geit

Ved kjeing skal geitene være i godt hold, ha god appetitt og god vomfunksjon.

Eksempel på fôrplan

Fôrplanen under er satt opp for geiter på 55 kg med en tørrperiode på 10 uker. Beregningene er gjort med utgangspunkt i holdoppbygging til holdpoeng 3,5 og dekning av næringsbehov til fosterproduksjon. Det er brukt surfôr med middels energikonsentrasjon; 30% tørrstoff (TS), 0,83 FEm, 570 g NDF, 78 g AAT og 15 g PBV per kg TS, kraftfôr med 1,0 FEm per kg og positiv PBV.

Ved kraftfôrmengder under 0,5 kg

per dag må det gis mineralblanding i tillegg. Gi fri tilgang til salt/slikkestein i alle perioder.

Fokus på overgangsfôring og godt vommiljø

Om lag to uker før kjeing må geitene tilvennes det fôret de skal få etter kjeing. Fôropptaket går naturlig ned i disse ukene; fostre tar stor plass og det skjer naturlige endringer i stoffskiftet. Det er avgjørende at grovfôret er av

god kvalitet og kraftfôrmengdene ikke overstiger 0,8 kg per dag for å unngå for surt vommiljø. Prioritéret det absolutt beste grovfôret til overgangsfôring rundt kjeing og i første del av laktasjonen.

Ta kontakt med TINE-rådgiver om du ønsker hjelp med uttak av speneprøver, holdvurdering og/eller planlegging av fôring i tørrperioden.

1. uke etter avsining	2. uke etter avsining fram til 2 uker før kjeing.			Siste 2 uker før kjeing
	Holdpoeng ≤ 2,5 (tynne)	Holdpoeng 3,0 (tynne/middels)	Holdpoeng ≥ 3,5 (middels/feite)	
Surfôr, kg	3	Etter appetitt	Etter appetitt	Overgangsfôring; Grovfôr av god kvalitet og maks 0,8 kg kraftfôr per dag
Kraftfôr, kg	-	0,7-0,9 ¹⁾	0,4-0,6 ¹⁾	
FEm/dag	0,75	1,5-1,7	1,2-1,4	
AAT/dag	70	141-160	113-132	
PBV/dag	14	23-25	20-23	

1) Høgeste kraftfôrmengder gjelder siste drektighetsmåned